

[Landbrugsministeren.]

Fogh og det ærede medlem hr. Fuglsang har været inde på, at så vil det ikke vare længe, før et stort flertal af befolkningen her i Danmark kræver disse bestemmelser taget op til revision.

Det ærede medlem hr. Søren Andersen mente, at jeg i min fremsættelse havde udnævnt mig selv til den frie landbrugsjords særlige beskytter. Jeg ved ikke, hvorfor han mener, jeg skulle have nogen som helst lyst til at udnævne mig til det ene eller det andet, men det er jo sådan, at så længe jeg har den bestilling at være landbrugsminister i vort land, har jeg til opgave at prøve på at beskytte den landbrugsjord, vi har, og at prøve på at imødekomme det krav, som stilles af tusinder af unge landmænd om at komme i besiddelse af en selvstændig landbrugsejendom. Jeg håber, at de unge landmænd, som jeg har truffet f. eks. ved møder, hvor jeg har talt for Venstres Ungdom, også over for det ærede medlem har gjort gældende, at de ikke er tilfredse med den jordfordeling, vi har her i Danmark, med de små muligheder, der er for at komme i besiddelse af et stykke jord på rimelige vilkår.

Hvad særligt angår anvendelsen af familieaktieselskabsformen med det formål at bevare en ejendom i familien — et spørgsmål, som det ærede medlem hr. Søren Andersen var inde på under sin omtale af arvingernes ordning af deres mellemværende ved skifte — skal jeg bemærke, at jeg ikke mener, at aktieselskabsformen på dette område er den eneste eller den bedste løsning.

Hvis medarvingerne ikke er villige til at lade deres arvepart blive indestående med pant i ejendommen, eventuelt med konjunkturreguleret rente, står det dem jo frit for at tage skøde på ejendommen i fællesskab hver for en anpart, og de kan da enten lade den arving, som skal blive på ejendommen, drive den som bestyrer for alles regning eller overlade ham den i forpagtning. Jeg er klar over, at man vel ikke kan regne med, at familiesammenholdet altid er så stærkt, at arvingerne kan blive enige om at ordne sig på denne måde, men hellere vil foretrække aktieselskabsformen, fordi de derved — uden at give afkald på at få andel i værdistigninger — kan begrænse deres risiko, hvis det går galt. Det er imidlertid

således, at det foretagende, der startes som et familieaktieselskab med et vist sammenhold mellem søskende eller nære slægtninge, der ejer aktierne i selskabet, meget vel kan udvikle sig til et temmelig upersonligt foretagende, når de oprindelige aktionærers aktier går over på andre hænder.

Jeg vil imidlertid ikke bestride, at der kan være tilfælde, hvor en finansiering gennem aktieselskabsformen vil være en rimelig løsning. Jeg vil heller ikke være særlig betænkelig ved, at der i et sådant tilfælde gives dispensation, når det sker på betingelser, som sikrer imod, at ejendommen i ly af selskabsformen senere kan komme ud i fri omsætning uden at være underkastet begrænsninger, som svarer til dem, der gælder for de personligt ejede ejendomme.

Det ærede medlem hr. Søren Andersen vendte sig temmelig kraftigt imod de bestemmelser i lovforslaget, der tager sigte på at ophæve aktieselskabernes adgang til at erhverve landbrugsjord. Det ærede medlem var betænkelig ved, at landbruget lukkes ude fra en finansieringsform, som i andre erhverv har vundet stor udbredelse.

Jeg vil gerne heroverfor pege på det samme, som det ærede medlem hr. Aage Fogh var inde på, nemlig at det var gennemførelsen af det personlige eje i landbruget, der banede vej for den kraftige udvikling, der er sket i dansk landbrug i forrige århundrede, og som er fortsat i dette århundrede.

Denne udvikling har fundet sted, uden at aktieselskabsformen har vundet nævneværdigt indpas i landbruget. Landbruget har ganske vist stærkere her end noget andet sted i verden gjort brug af selskabsformen, nemlig ved oprettelse af andelsselskaber til løsning af opgaver, som den enkelte landmand ikke har kunnet klare; men det har stadig været reglen, at den enkelte landmand er sin egen herre på sin egen jord, og der er for mig ingen tvivl om, at dette også i fremtiden vil være det rigtige. Jeg tror, at vi står os bedst ved, at den, der driver et landbrug, selv har interesse i, at ejendommen drives og forbedres med det bedst mulige resultat, selv høster lønnen for sine anstrengelser, men også selv bærer ansvaret for sine dispositioner.

Det ærede medlem hr. Tesdorpf kunne ikke se, at der var noget jordproblem i